

Lokaskýrsla

Betri Bakkafjarðar

2024

Efnisyfirlit

1.	<i>Inngangur</i>	2
2.	<i>Meginniðurstöður</i>	2
3.	<i>Markmið og tilgangur verkefnis í Brothættum byggðum</i>	3
4.	<i>Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn</i>	3
5.	<i>Áfangar verkefnis</i>	4
6.	<i>Meginmarkmið og starfsmarkmið byggðalags – stöðumat</i>	5
7.	<i>Yfirlit yfir styrkt verkefni</i>	11
8.	<i>Fundir</i>	13
9.	<i>Hugleiðingar verkefnisstjóra</i>	14

1. Inngangur

Verkefnið Betri Bakkafjörður er eitt undirverkefna *Brothættra byggða* og fór af stað um mitt ár 2019 en þá var staða byggðarlagsins orðin mjög erfið að mati sérfræðinga Byggðastofnunar. Það var einnig í samræmi við tillögu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni Bakkafjarðar. Á þessum tíma þótti ljóst að byggðin þyrfti á verulegum stuðningi að halda frá ríki og sveitarfélagi til að geta staðið af sér frekari áföll. Síðan þá hefur nokkuð ræst úr atvinnumálum og þjónusta verið aukin í byggðarlaginu, einkum við ferðamenn. Vel hefur gengið að virkja frumkvæði íbúa og annarra haghafa sem tengjast byggðarlaginu, sem sést á góðum fjölda umsókna í Frumkvæðissjóð Betri Bakkafjarðar, Uppbyggingarsjóð Norðurlands eystra, og í aðra samkeppnissjóði.

Ákveðið var 2023 að framlengja verkefnið til loka árs 2024. Þrátt fyrir ýmiskonar árangur er staðan fremur erfið þegar verkefnið Betri Bakkafjörður lýkur og Langesbyggð mun fylgja verkefninu Betri Bakkafjörður eftir þegar Byggðastofnun hefur dregið sig í hlé.

Í lok árs 2023 lét Gunnar Már af störfum sem verkefnisstjóri Betri Bakkafjarðar og var staðan því auglýst um veturinn. Gengið var frá ráðningu nýs verkefnisstjóra, Romi Schmitz sem búsett er á Þórshöfn. Starfsstöð Romi var á Bakkafirði og í Kistunni, Þórshöfn.

2. Meginniðurstöður

Í upphafi árs fór fram úthlutun styrkja úr Frumkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar fyrir árið 2024. Alls bárust 14 umsóknir að heildarupphæð 23 m.kr. en sjóðurinn hafði til ráðstöfunar 10,5 m.kr. sem úthlutað var til 12 verkefna. Auk þeirra verkefna hafa Bakkafirðingar og sveitarfélagið Langesbyggð sótt um styrki til ýmissa uppbyggingarverkefna í aðra sjóði og fengið þar brautargengi. Þar má nefna styrk upp á 12,5 m.kr. úr C.01 *Sértæk verkefni sóknar-áætlanasvæða* sem Langesbyggð fékk fyrir verkefnið *Samfélagsmiðstöð á Bakkafirði*. Langesbyggð hlaut einnig styrk úr Uppbyggingarsjóði að upphæð 1,5 m.kr. fyrir verkefnið *Velkomin til hafnar!* og úr Barnamenningarsjóði upp á tæpar 1,5 m.kr. fyrir verkefnið *Tungubrestur og listsköpun*. Verslun á Bakkafirði fékk styrk að upphæð 1,5 m.kr. á grundvelli stefnumótandi byggðaáætlunar. Að endingu hlutu þrjú

Hluti verkefnisstjórna ásamt heimamönnum að skoða nýja fuglaskoðunarhúsið í Finnafirði.

verkefni Bakkfirðinga og eitt verkefni Langanesbyggðar styrk úr Uppbyggingarsjóði Norðurlands á árinu 2024.

Venju samkvæmt var haldinn íbúafundur í tengslum við verkefnið Betri Bakkafjörð þar sem íbúar og velunnarar samfélagsins við Bakkaflóa fjölmenntu. Þar fór verkefnisstjóri yfir það helsta í verkefnum sem unnið hefur verið að frá síðasta íbúafundi fyrir um ári síðan. Oddviti, Sigurður Þór Guðmundsson, fór yfir framtíðarsýn Langanesbyggðar varðandi framhald verkefnisins eftir að Byggðastofnun dregur sig í hlé úr verkefninu og lagði hann áherslu á samheldni og samtakamátt íbúa í því samhengi og að sveitarstjórn Langanesbyggðar sé staðráðin í að standa vel við bakið á samfélaginu með því m.a. að ráða starfsmann á staðinn til að fylgja árangri eftir. Verkefnisstjóri og Hildur Halldórsdóttir, ráðgjafi hjá SSNE, stýrðu síðan umræðum um framtíð Bakkafjarðar í vinnuhópum.

Auk hefðbundinna starfa tók verkefnisstjóri Betri Bakkafjarðar þátt í ráðstefnunum *Generation North Atlantic* og *Generation Barents 2024* í Bodø, Noregi. Þátttakan á ráðstefnunni miðaðist við ungt fólk á aldrinum 18-30 ára frá öðrum Norðurlöndum og var unnið í ýmsum vinnustofum sem fólu í sér að takast á við áskoranir og tækifæri framtíðarinnar á Norðurlöndunum. Á ráðstefnunum voru einnig kynnt fjölbreytt verkefni frá Norður-Noregi, sem veittu mikilvægan innblástur, þar sem áskoranir á þessum svæðum eru sambærilegar. Þátttaka ungs fólks frá Vestnorræna svæðinu var styrkt af NORA, sem er samstarf fjögurra svæða, Íslands, strandsvæða Noregs, Færeyja og Grænlands.

3. Markmið og tilgangur verkefnis í Brothættum byggðum

Verkefnið byggir á verkefnislýsingu sem unnin hefur verið á vegum Byggðastofnunar fyrir verkefnið Brothættar byggðir. Meginmarkmið verkefnisins er að stöðva viðvarandi fólksfækkun í smærri byggðakjörnum og í sveitum landsins. Sérstaða verkefnisins er fólgin í virkri þátttöku íbúa og víðtæku samstarfi stjórnkerfis og stoðstofnana við viðkomandi samfélag. Í hverju verkefni, það er hverri brothættir byggð, er mótuð skýr framtíðarsýn, markmið og verkefnastofn og unnið samkvæmt áfangaskiptu verklagi Brothættra byggða. Meginmarkmið og starfsmarkmið tengd hverju meginmarkmiði, sem sett voru fram í verkefnislýsingu Betri Bakkafjarðar, eru afrakstur íbúabings, vinnu verkefnisstjórnar og niðurstöðu íbúafundar. Meginmarkmiðin eru fjögur ásamt fjölmörgum starfsmarkmiðum.

Þau verkefni sem stefnt var að í upphafi árið 2019 og komin eru í farveg eða lokið við, eru metin eftir stöðu þeirra í lok hvers árs. Um er að ræða huglægt mat verkefnisstjóra. Í kafla 6 verður farið yfir stöðu markmiða við lok verkefnisins.

4. Verkefnisstjóri og verkefnisstjórn

Þrjú verkefnisstjórar hafa haldið utan um verkefnið á tímabilinu, þau Ólafur Áki Ragnarsson, Gunnar Már Gunnarsson og síðast, undanfarið ár, Romi Schmitz.

Verkefnisstjóri hefur verið með starfsaðstöðu á Bakkafirði og síðasta árið einnig í Kistunni á Þórshöfn.

Verkefnisstjórn er skipuð fulltrúum samstarfsaðila um verkefnið, það er sveitarfélagi, landshlutasamtökum, íbúum og Byggðastofnun. Hlutverk verkefnisstjórnar var meðal annars að tryggja að verkefnisáætlun sé fylgt vel eftir og að vera verkefnisstjóra til aðstoðar og ráðgjafar vegna eflingar byggðarlagsins.

Verkefnisstjórn verkefnisins Betri Bakkafjörður skipa:

- ❖ Björn S. Lárusson, sveitarstjóri Langanesbyggðar
- ❖ Gunnlaugur Steinarsson, fulltrúi íbúa
- ❖ Helga Harðardóttir, sérfræðingur Byggðastofnun
- ❖ Hildur Halldórsdóttir, verkefnastjóri SSNE
- ❖ Kristján Þ. Halldórsson, sérfræðingur Byggðastofnun
- ❖ Mariusz Mozejko, fulltrúi íbúa
- ❖ Sigurður Guðmundsson, oddviti Langanesbyggðar

5. Áfangar verkefnis

Undirbúningur

Bakkafjörður var tekinn inn í verkefnið Brothættar Byggðir á árinu 2019, í framhaldi af tillögu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni Bakkafjarðar. Byggðin við Bakkaflóa hafði átt undir högg að sækja aðallega vegna breytinga á atvinnuháttum. Störfum við hefðbundinn landbúnað hafði fækkað og mikill samdráttur hafði orðið í störfum tengdum sjávarútvegi á svæðinu. Samhliða þessum breytingum hafði fólki fækkað og dregið hafði verulega úr þjónustu við íbúa. Tillögur ráðherraskipaðrar nefndar um málefni Bakkafjarðar voru samþykktar á fundi ríkisstjórnar 23. nóvember 2018. Verkefnisstjórn vann ákveðna undirbúningsvinnu með heimafólki, sveitarstjórn og ríkisvaldinu þangað til verkefnið fór af stað um mitt ár 2019 með ráðningu verkefnisstjóra.

Stefnumótun og áætlanagerð

Í mars 2019 var haldið íbúafélag undir stjórn Sigurborgar Kr. Hannesdóttur hjá ILDI. Í nóvember 2019 var samþykkt verkefnisáætlun sem verkefnisstjórn og verkefnisstjóri höfðu unnið upp úr umræðum og áherslumálum frá íbúafélagi og tillögum ráðherraskipaðrar nefndar og voru þá meginmarkmið skilgreind, sem áttu að sameina sýn um stefnu verkefnisins og leiða samfélagið í átt að framtíðarsýninni. Meginmarkmiðin eru fjögur og undir hverju þeirra er fjöldi starfsmarkmiða sem eru mælanleg og með skilgreindum ábyrgðaraðila. Starfsmarkmiðin voru endurskoðuð á árlegum íbúafundum og tóku þá breytingum eftir atvikum og/eða einhver felld niður eða öðrum bætt við.

Meginmarkmið:

- Sterkir samfélagsinnviðir
- Öflugt atvinnulíf
- Aðlaðandi ímynd Bakkafjarðar
- Skapandi mannlíf

Framkvæmd

Til að ná aðalmarkmiðum verkefnisins hefur verið gripið til ýmissa aðgerða eftir því sem við á. Þar eru meðal annars að nefna reglulegir íbúahittingar til að efla samskipti og styrkja samfélagið, samtöl og fundir með hagaðilum, umsóknir um styrki, fjölmiðlaumfjöllun, ráðgjöf fyrir atvinnulífið, hvatning og fleiri úrræði. Á íbúafundinum 2021 var lagður fram til kynningar samfélagssáttmáli á milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins vegna byggðar við Bakkaflóa. Sáttmálinn var gerður að frumkvæði sveitarstjórnar og vann verkefnisstjóri Betri Bakkafjarðar, Gunnar Már Gunnarsson, ötullega að gerð sáttmálans í samræmi við tillögu í skýrslu nefndar fulltrúa fimm ráðherra um málefni Bakkaflóa, sveitarstjórnar Langanesbyggðar og ráðherra sveitarstjórnarmála. Í sáttmálanum er lögð áhersla á samstarf allra hagsmunaaðila til hagsbóta fyrir samfélagið við Bakkaflóa.

Samfélagssáttmálinn byggir m.a. á tillögum hverfisráðs og endurspeglar þannig áherslumál íbúa og var undirritaður í ársbyrjun 2022.

Lok verkefnisins

Við lok verkefnisins Betri Bakkafjörður verður áfram unnið samkvæmt verkefnisáætlun og að öðrum málum sem tengjast hagsmunum og framþróun á Bakkafirði. Langanesbyggð mun taka við keflinu og vinna að hagsmunum samfélagsins og stuðla að uppbyggingu þess, meðal annars með því að auglýsa starfsstöð á Bakkafirði fyrir aðila sem vinna mun að frekari þróun samfélagsins. SSNE mun taka við umsýslu eftirstandandi frumkvæðisverkefna sem tengjast Frumkvæðissjóði, auk þess að veita ráðgjöf til íbúa í atvinnu- og styrkjamálum. Byggðastofnun mun taka þátt í starfi verkefnisstjórnar þar til öll styrkt verkefni hafa verið gerð upp.

Fulltrúar SSNE og Langanesbyggðar geta leitað til Byggðastofnunar eftir ráðgjöf og faglegum stuðningi og eru enn þátttakendur í samstarfi verkefnisstjóra í Brothættum byggðum og öðrum byggðaþróunarverkefnum á landsvísu. Gert er ráð fyrir því að lokaíbúafundur í verkefninu Betri Bakkafjörður verði haldinn í maí eða júní n.k. Á fundinum verður m.a. farið yfir hvað áunnist hefur í verkefninu og hver næstu skref verða í að efla samfélagið enn frekar.

6. Meginmarkmið og starfsmarkmið byggðalags – stöðumat

Íbúar fóru árlega yfir stöðu starfsmarkmiða á íbúafundum. Við endurskoðun starfsmarkmiða voru sum endurnýjuð, nýjum bætt við eða felld út eftir atvikum. Verkefnisstjóri fór jafnframt árlega yfir stöðu starfsmarkmiða og hér á eftir má sjá stöðu starfsmarkmiða við lok verkefnisins í árslok 2024 að hans mati.

I. Meginmarkmið: Sterkir samfélagsinnviðir						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
<p>Starfsmarkmið 1.1: Sníða lausn í skóla- og vistunarmálum sem hentar börnunum og samfélaginu við Bakkafjörð fyrir árslok 2022, líkt og kveðið er á um í sérstökum samfélagsáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins. Farnar verði nýjar leiðir sem geta nýst dreifðum byggðum og samræmast getu sveitarfélagsins</p> <p>Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra.</p>				X		Fjallað er um dagvistunar- og skólamál í sérstökum samfélagsáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins vegna byggðar við Bakkaflóa. Sáttmálinn var staðfestur í ársbyrjun 2022. Þá er unnið að nýrri skólafestun Langanesbyggðar.
<p>Starfsmarkmið 1.2: Aðstoða fólk sem lengi hefur verið atvinnulaust við að komast aftur í virkni fyrir lok mars 2021.</p>					X	Aflagt 2022. Með tilkomu nýrra rekstraraðila að fiskvinnslu á staðnum sköpuðust störf sem íbúar í atvinnuleit nýttu sér. Það má því segja að markmiðinu hafi verið náð.
<p>Starfsmarkmið 1.3: Koma á fót kaffihúsi, veitingastað og pöntunarþjónustu fyrir 18. Október 2019.</p> <p>Ábyrgð: Rekstraraðili Hafnartanga 4.</p>					X	Sveitarfélagið gekk til samninga við nýja rekstraraðila vegna reksturs á veitinga-, kaffihúsi og pöntunarþjónustu á árinu 2020.
<p>Starfsmarkmið 1.4: Kanna möguleika á samstarfi við Orkusetur/Orkustofnun um átak í orkusparandi aðgerðum á íbúðarhúsnæði, fyrir lok mars 2020.</p> <p>Ábyrgð: Verkefnisstjórn.</p>					X	Farið var í átak með íbúum árið 2020 samhliða því þegar Orkusjóður auglýsti eftir umsóknum til orkusparandi aðgerða. Níu umsóknir voru sendar til Orkusjóðs frá Bakkafirði og hlutu allar jákvæða afgreiðslu.
<p>Starfsmarkmið 1.5: Vinna markvisst að því að auka sókn frumkvöðla í samfélaginu í styrktarsjóði fyrir utan verkefnið Betri Bakkafjörð. Að lágmarki verði komnir fjórir styrkir til verkefna í byggðarlaginu fyrir lok október 2020</p> <p>Ábyrgð: Verkefnisstjóri.</p>					X	Einstaklingar og fyrirtæki hafa haldið áfram að senda inn umsóknir í hina ýmsu sjóði á árinu. Nefna má Framkvæmdasjóð ferðamannastaða og Uppbyggingarsjóð Norðurlands eystra, og var eftir því tekið hversu margar umsóknir bárust að þessu sinni í Uppbyggingarsjóð af svæðinu.
<p>Starfsmarkmið 1.6: Lokið verði við lagningu ljósleiðara í byggðina við Bakkaflóa á árinu 2019.</p> <p>Ábyrgð: Langanesbyggð.</p>					X	Búið er að tengja byggðina á Bakkafirði við ljósleiðara sem lagður var í þorpið á árinu.
<p>Starfsmarkmið 1.7: Kanna möguleika á að koma á fót heilsueflandi almennings-samgöngum innan sveitarfélagsins, þarfagreiningu lokið fyrir árslok 2022.</p>				X		Vinna langt komin en ekki lokið. Íbúakönnun hefur verið framkvæmd og hluti þarfagreiningar.

Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra.						
Starfsmarkmið 1.8: Styrkja hverfisráð Bakkafjarðar og horfa í þeim efnum til reynslu annarra fjölkjarna- og víðfeðmra sveitarfélaga. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við hverfisráð Bakkafjarðar.				X		Nýtt starfsmarkmið 2022. Formaður hverfisráðs og verkefnisstjóri heimsóttu á árinu Borgarfjörð Eystra og kynntu sér reynslu þar af heimastjórn. Í kjölfarið skiluðu þeir af sér minnisblaði og kynntu í hverfisráði. Frekari umræða ekki farið fram en hverfisráð fundaði reglulega á árinu og tók virkan þátt í að forgangsraða verkefnum og koma á framkvæmdaáætlun Langanesbyggðar.
II. Meginmarkmið: Öflugt atvinnulíf						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 2.1: Kominn verði viðbótar sértækur byggðakvóti í farveg fyrir lok nóvember 2019. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og Byggðastofnun.					X	Fyrirtæki í sjávarútvegi á Bakkafirði fengu úthlutað byggðakvóta sem skapað hefur atvinnu á staðnum.
Starfsmarkmið 2.2: Komin verði tvö fjarvinnslustörf í Grunnskólahúsinu á Bakkafirði fyrir lok júlí 2023. Þá verði möguleikar skoðaðir á að koma upp vinnuaðstöðu fyrir óstaðbundin störf. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Langanesbyggð.				X		Þjóðskjalasafn Íslands auglýsti til umsóknar tímabundið starf á Bakkafirði við skráningu sóknarmannatala. Starfið byggir á styrksamningi Þjóðskjalasafns Íslands við Byggðastofnun f.h. innviðaráðherra, með vísan í aðgerð B.8 – Fjarvinnslustöðvar í stefnumótandi byggðaáætlun. 2024 tókst að fá styrk úr <i>C.01 Sértæk verkefni sóknaráætlanasvæða</i> fyrir framkvæmdir í skrifstofuhlutanum grunnskólahússins og bæta þar með aðstöðuna, sem getur nýst fyrir óstaðbundin störf.
Starfsmarkmið 2.3: Skapa umgjörð og fá náttúrufræðing til starfa á staðnum fyrir mitt ár 2023 í samræmi við tillögu 5 í skýrslu ráðherraskipaðrar nefndar um málefni byggðarinnar við Bakkaflóa. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við verkefnisstjórn, ráðuneyti og viðeigandi stofnanir.				X		SSNE og umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið gerðu með sér samning sem hefur það að markmiði að koma á samstarfi um stofnun starfsstöðvar í náttúruvannsóknnum á Bakkafirði. Framlag til verkefnisins kemur úr stefnumótandi byggðaáætlun fyrir árin 2022-2036, aðgerða C.9 – Náttúruvernd til eflingar byggðapróunar. Vinnu við það verkefni er lokið. Skýrsla starfshóps um eflingu samfélagsins á Langanesi kom út í apríl 2024 en niðurstöður hafa verið kynntar með formlegum hætti í ágúst. Tillögur starfshópsins skulu m.a. snúa að friðlýsingu á hluta Langanes, t.d. með stofnun þjóðgarðs, eflingu hringrásarhagkerfisins og grænni atvinnuuppbyggingu á svæðinu. Jafnframt verði hugað að bættu orkuöryggi svæðisins með tillögum er snerta dreifi- og flutningskerfi raforku,

						jarðhitaleit og aukna orkuöflun innan svæðis.
Starfsmarkmið 2.4: Ferðaþjónusta tengd skólahúsnaðinu fyrir lok júní 2019 Ábyrgð: Rekstraraðili Skólagötu 4.					X	Aðstöðu hefur verið komið upp í skólahúsnaðinu til reksturs ferðaþjónustu og nýir rekstraraðilar tóku við á árinu 2020.
Starfsmarkmið 2.5: Kortleggja möguleika á að koma upp afþreyingu á svæðinu, til dæmis stangveiði, hvala- eða fuglaskoðun og/eða komu «Expedition» skemmtiferðaskipa fyrir mitt ár 2020. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við frumkvöðla			X			Verkefnisstjórn styrkti aðila sem ráðgerðu að fara út í hvala- og fuglaskoðun. Vegna COVID-veirunnar röskuðust þau plön og umsækjandi féll frá verkefninu. Ferðaþjónustufyrirtækið NorthEast býður hins vegar upp á ýmsar ferðir og auglýsir á sinni heimasíðu. Fleiri hugmyndir eru í þróun.
Starfsmarkmið 2.6: Skilgreina/kortleggja og merkja gönguleiðir í nágrenni Bakkafjarðar. Ábyrgð: Hverfisráð Bakkafjarðar í samstarfi við atvinnu- og nýsköpunarnefnd Langanesbyggðar og Markaðsstofu Norðurlands				X		Greinargott gönguleiðakort er til yfir helstu gönguleiðir umhverfis Bakkafjörð. Þá eru til stikur til að merkja helstu leiðir. Framhald verkefnisins er á borði Hverfisráðs Bakkafjarðar.
Starfsmarkmið 2.7: Koma starfsemi af stað í húsnaði við Hafnargötu 2-4, fyrir apríl 2020. Ábyrgð: Eigendur húsanna í samstarfi við verkefnisstjóra.					X	Bjargið ehf. keypti þrotabú Toppfisks og kom á fót fiskvinnslu sem hefur skapað störf fyrir ákveðinn hóp.
Starfsmarkmið 2.8: Námskeið í stofnun og rekstri fyrirtækja, fyrir lok nóvember 2022. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við SSNE og Kistuna					X	Haldið var opið spjall um atvinnu- og nýsköpun á svæðinu í Kistunni á Þórshöfn. Fulltrúar SSNE fóru yfir ráðgjafar- og stuðningsmöguleika, kynntu Norðanátt, fjármögnunarleiðir og styrktarsjóði.
Starfsmarkmið 2.9: Láta útbúa áningastaði/útskot við veginn um Langanesströnd Ábyrgð: Sveitarstjórn Langanesbyggðar.					X	Með nýjum uppbyggðum vegi milli Þórshafnar og Bakkafjarðar hefur verið komið fyrir áningarstöðum/ útskotum á valda staði.
Starfsmarkmið 2.10: Fjölga nýsköpunarverkefnum tengdum sjávarútvegi, fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við fyrirtæki.					X	Nýtt starfsmarkmið árið 2022. Fiskvinnslufyrirtækið Bjargið ehf. hlaut árið styrk að upphæð kr. 4.500.000 úr Lóunni nýsköpunarsjóði fyrir verkefnið Grásleppugæði. Verkefnið leiddi af sér nýtt verkefni sem hlaut veglegan styrk úr Matvælasjóði árið 2023 og eflir samstarfið við Biopol Skagaströnd, Brim og Háskóla á Akureyri.
Starfsmarkmið 2.11: Skilgreina að minnsta kosti einn ferðamannastað í Bakkaflóa fyrir					X	Nýtt starfsmarkmið árið 2022. Sem stendur eru tveir áfangastaðir í Bakkaflóa skilgreindir sem forgangsverkefni í áfangastaðaáætlun fyrir árin 2021-2023. Búið er að

nýja áfangastaðáætlun Norðurlands sem tekur gildi 2024. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og íbúa.						skilgreina einn áfangastað í áfangastaðáætlun Norðurlands sem tekur gildi 2024.
Starfsmarkmið 2.12: Kanna jarðveg fyrir uppbyggingu hótels í Bakkaflóa, fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra.	X					Nýtt starfsmarkmið árið 2022, ekki formlega hafið.
III. Meginmarkmið: Aðlaðandi umhverfi Bakkafjarðar						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 3.1: Unnið verði að því með íbúum að fanga sérstöðu Bakkafjarðar og nærsveita og koma henni á framfæri í samfélaginu og utan þess fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við íbúa og fjölmiðla.				X		Menningu og sögu staðarins var miðlað með fjölbreyttum hætti. Bakkafjarður byggir tilvist sína á sjósókn og sjávarútvegi. Þá eru tækifæri til staðar í landbúnaði og ferðaþjónustu sökum þess að svæðið er talið henta vel til sauðfjárræktar. Náttúran og víðernin eru ákveðin tækifæri fyrir tiltekinn hóp ferðamanna.
Starfsmarkmið 3.2: Virkja kraft íbúanna til framfara. Ábyrgð: Verkefnisstjóri í samstarfi við Hverfisráð Bakkafjarðar			X			Íbúar hafa í gegnum árin verið virkir í því að hlúa að byggðarlaginu. Áhugi íbúa s.s. á umhverfismálum, skógrækt, eyðingu lúpínu og verndun gamalla húsa er ákveðinn styrkur samfélagsins. Íbúar héldu framfarafund á árinu og ræddu þar ýmis mikilvæg mál, einnig á íbúafundinum og í reglulegum samtölum við verkefnastjóra.
Starfsmarkmið 3.3: Móta aðgerðaáætlun í umhverfismálum á Bakkafirði og nærsveitum, líkt og kveðið er á um í sérstökum samfélagssáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins, fyrir lok árs 2023. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við hverfisráð og íbúa.				X		Sveitarfélagið Langanesbyggð hefur skoðað möguleika sem felast í samstarfi á svæðinu í sorpmálum. Unnið er að svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs á Norðurlandi (2023-2036) og þá er fjallað um umhverfismál í sérstökum samfélagssáttmála milli íbúa við Bakkaflóa, Langanesbyggðar og ríkisins. Áætlun liggur fyrir um fráveitumál. Snemma í ár 2024 var umhverfisfulltrúi ráðinn í starfið sem er í samráði við hverfisráðið að vinna að markmiðinu.
Starfsmarkmið 3.4: Meta kosti þess að endurheimta Bláfánann fyrir höfnina.					X	Aflagt 2022. Málið hefur verið skoðað og niðurstaðan var að ekki væri ástæða til að endurheimta Bláfánann að svo stöddu.
Starfsmarkmið 3.5: Langanesbyggð verði í fremstu röð varðandi innleiðingu heilsueflandi samfélags. Ábyrgð: Stýrihópur um heilsueflandi samfélag, HSAM hópurinn.			X			Í Langanesbyggð eru íbúar meðvitaðir um mikilvægi þess að stunda heilsueflandi starfsemi, m.a. með útivist og nýta sé það sem íþróttamiðstöðin hefur upp á að bjóða. Verkefnisstjóri Langanesbyggðar fyrir Heilsueflandi samfélag (HSAM) hefur haft samráð við verkefnisstjóra og hverfisráð

						Bakkafjarðar og ráðgert er að efla það samstarf.
Starfsmarkmið 3.6: Átak verði gert í að bæta umhirðu fasteigna og umhverfis. Ábyrgð: Íbúar, fyrirtæki, fasteignaeigendur og Langanesbyggð.					X	Húseigendur á Bakkafirði halda almennt húsum sínum vel við. Gert hefur verið átak í lagfæringu íbúðar- og atvinnuhúsa, sem kölluðu á endurbætur, auk þess að lagfæra umhverfi þeirra.
Starfsmarkmið 3.7: Skoða hvort hægt sé að finna jörðinni Skeggjastöðum nýtt hlutverk, ásamt meðfylgjandi húsakostum, fyrir mitt ár 2023. Ábyrgð: Langanesbyggð í samstarfi við verkefnisstjóra og sóknarnefnd Skeggjastaða.					X	Nýtt starfsmarkmið árið 2022. Gerður hefur verið leigusamningur um nýtingu a Skeggjastöðum í tengslum við ferðaþjónustu.
IV. Meginmarkmið: Skapandi mannlíf						
	0%	25%	50%	75%	100%	Skýringar
Starfsmarkmið 4.1: Skipuleggja gamla hafnarsvæðið og framfylgja og framkvæma þá stefnu. Ábyrgð: Langanesbyggð og verkefnisstjóri.				X		Starfsmarkmiði breytt árið 2022. Deiliskipulag af gamla hafnarsvæðinu hefur fengið lögformlega afgreiðslu. Hluti þess skipulags hefur komið til framkvæmda með nýjum útsýnispalli og með öðrum framkvæmdum á Hafnartanganum. Þá stóðu íbúar fyrir skemmtilegri hugmyndavinnu á árinu og fengu til sín landslagsarkitekt til að vinna hugmyndirnar áfram. Verkefnisstjóri mun halda áfram með þessa vinnu og koma hugmyndum íbúa í framkvæmd. Á árinu 2024 fékkst styrkur til að koma upp leikvelli á svæðinu.
Starfsmarkmið 4.2: Útbúa aðstöðu á Bakkafirði fyrir innlent og erlent listafólk og listnema. Ábyrgð: Verkefnisstjóri			X			Starfsmarkmiði breytt árið 2022. Þó ekki sé búið að útbúa sérstaka aðstöðu var stutt við verkefni sem tengist þessu markmiði. Þar að auki er búið að efla listsköpun á staðnum og fékkst styrkur fyrir listasmiðju unglunga úr Barnamenningarsjóði.
Starfsmarkmið 4.3: Kvikmynd um Langanesbyggð. Ábyrgð: Langanesbyggð					X	Verkefnisstjórn lítur svo á að markmiðum þessa verkefnis hafi verið sinnt. Fjölmiðillinn N4 framleiddi sjónvarpsefni í tveimur hlutum um Bakkafjörð. Þá hefur ferðaþjónustufyrirtækið North East Travel framleitt markaðskynningarefni og kynningarmyndband.
Starfsmarkmið 4.4: Skógrækt í þéttbýlinu. Ábyrgð: Verkefnisstjóri.			X			Áhugafólk um skógrækt hefur haldið úti félagi sem hefur gróðursett tré á svæðinu. Stefnt er að því að gera skógræktaráætlun fyrir Bakkafjörð sambærilega þeirri sem hefur verið unnin á Þórshöfn og hefur þegar komið til framkvæmda.

Starfsmarkmið 4.5: Efla samstarf/tengsl innan sveitarfélagsins. Lokið maí 2023. Ábyrgð: Hverfisráð Bakkafjarðar.						Þáttur í eflingu tengsla innan sveitarfélagsins var stofnun hverfisráðs sem hefur fundað reglulega. Þá hefur Björgunarsveitin Hafliði unnið að því að treysta sitt starf á Bakkafirði. Halda þarf áfram vinnu við eflingu samskipta innan sveitarfélagsins.
Starfsmarkmið 4.6: Íslenskukennsla fyrir útlendinga Ábyrgð: Langanesbyggð						Boðið var upp á íslenskukennslu fyrri hluta árs 2022, í samstarfi við Þekkingarnet Þingeyinga og fyrirtæki á staðnum. Full ástæða er til að fylgja því eftir með framhaldsnámskeiði, sem verður haldið um leið og framkvæmdunum í nýju samfélagsmiðstöðinni á Bakkafirði verður lokið.
Starfsmarkmið 4.7: Virkja íbúasamtök Bakkafjarðar. Ábyrgð: Íbúar.				X		Stofnað var hverfisráð sem er ákveðið skref á þessari braut.

7. Yfirlit yfir styrkt verkefni

Í byrjun árs fór fram úthlutun styrkja úr Frumkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar fyrir árið 2024. Að þessu sinni var úthlutað 10.500.000 kr. úr verkefninu Betri Bakkafjörður til 12 samfélagsefandi verkefna. Alls bárust 14 umsóknir um styrki að upphæð 23 m.kr. Til úthlutunar var fjármagn að upphæð 10,5 m.kr. sem komu í gegnum verkefnið Brothættar byggðir fyrir árið 2024. Af fjórtán umsóknum bárust 6 frá konum og 8 frá körlum.

Smalahundaþjálfun á Miðfjarðanesi og tilbúinn frísbígolfpallur.

Tæplega helmingur styrkþega sem hlutu styrk úr Frumkvæðissjóði Betri Bakkafjarðar á árinu 2024 hafa nú þegar lokið við verkefni sín og lokaskýrslur verið samþykktar, önnur verkefni eru langt á veg komin.

Styrkjayfirlit Frumkvæðissjóður Betri Bakkafjörður 2019-2024

Í töflunni eru birtar upplýsingar um alla styrki sem úthlutað var á verkefnistíma Betri Bakkafjarðar. Það skal tekið fram að á hverju ári kom til endurúthlutunar þeirra fjármuna sem ekki nýttust undangengið ár og því er heildarupphæð styrkja í töflunni nokkuð hærrí en fjármunir til ráðstöfunar alls á tímabilinu.

Nafn umsækjanda	Nafn verkefnis	Styrkuppghæð	Ár
A1882	Þjónustukjarni Hafnartanga 4	5.000.000	2019
A1882	Gistiheimili Skólagötu 5	4.000.000	2019
Baldur Öxdal Halldórsson	Halldórshús	2.000.000	2019
Halldóra Gunnarsdóttir	Tvær gönguleiðir við Bakkafjörð	420.000	2019
Langanesbyggð	Fjarvinnslustörf á Bakkafirði	450.000	2019
Bakkfiskur	Harðfiskvinnsla	760.000	2019
Útvörður ehf	Hvala- og fuglaskoðun á Bakkafirði	1.800.000	2019
Arnmundur Marinósson	Bruggun á bjór og Pizzugerð	1.570.000	2019
Þórir Örn Jónsson	Markaðsáttak Bakkafjörður	1.500.000	2020
Langanesbyggð	Tjaldstæði Bakkafirði, Sturtuaðstaða	650.000	2020
Bjargið ehf	Bjargið, endurbætur á starfsmannarými Hafnargötu 2	1.000.000	2020
Bjargið ehf	Bjargið, endurbætur Hafnargata 4, Bakkafirði	2.000.000	2020
N4	Uppskrift að góðum degi á Bakkafirði	1.500.000	2020
Malgorzata Bluszko	Ræktun matjurta	550.000	2020
Fornleifastofnun Íslands í samvinnu við sóknarnefnd Skeggjastaðakirkju	Skeggjastaðir, fornminjar	370.000	2020
Baldur Öxdal Halldórsson	Halldórshús	1.000.000	2020
Bakkfiskur ehf.	Bragginn	5.000.000	2020
Þórir Örn Jónsson	Þjónustukjarni að Hafnartanga 4	1.500.000	2021
Þórir Örn Jónsson	Pizzagerð Hafnartanga 4	750.000	2021
Björgunarsveitin Hafliði	Endurnýjun á Arnarbúð	2.000.000	2021
Langanesbyggð	Tanginn-útsýnispallur-náttúruleg	4.000.000	2021
Þórir Örn Jónsson	Ferðaþjónusta – Skólagötu 5	1.300.000	2021
Ungmennafélag Langnesinga	Frisbíggólf	700.000	2021
Ungmennafélag Langnesinga	Ærslabelgur	2.143.680	2021
Þórir Örn Jónsson	Gistiheimili Skólagötu 5	1.200.000	2021
Mariusz Mozejko	Fljótir flutningar	1.500.000	2021
Áki Guðmundsson	Bergholt	1.500.000	2021
Reimar Sigurjónsson	Fjöruviður	650.000	2022
Vilhjálmur B. Bragason	SAMSPIL	500.000	2022
Birgir Ingvarsson	Gunnólfsvíkurfjallið er svo blátt	500.000	2022
Björgunarsveitin Hafliði	Endurnýjun á Arnarbúð	1.200.000	2022
North East Travel ehf	Bakkafest	750.000	2022
Krzysztof Krawczyk	Gjafagrindur	950.000	2022
Bakkasystur ehf	Markaðsþjónusta á Bakkafirði	1.000.000	2022
Mariusz Mozejko, Fljótir flutningar	Þjónustuverkstæði	1.000.000	2022

Langanesbyggð	Orkusparnaður á Bakkafirði	1.250.000	2022
North East Travel ehf	Þjónustukjarni	1.000.000	2022
Bjargvættir ehf	Umhverfis- og öryggismál	950.000	2023
Björgunarsveitin Hafliði	Arnarbúð	700.000	2023
Reimar Sigurjónsson	Sjósundskýli í Finnafirði	950.000	2023
North East Travel ehf	Bakkafest	750.000	2023
Bakkasystur ehf	Grásleppan, hátíð	850.000	2023
Fuglastígur á Norðausturlandi	Skilti við stapann	500.000	2023
Áhugahópur íbúa (Árni Bragi Njálsson)	Hafnartanginn með augum íbúa	400.000	2023
Víðir Már Hermannsson	Frisbíggolf	500.000	2023
North East Travel ehf	Vetrarmarkaðsátak	500.000	2023
Vilhjálmur B. Bragason	SAMSPIL II	300.000	2023
Hilma Steinarsdóttir	Stofutónleikar á Bjarmalandi	300.000	2023
Hilma Steinarsdóttir	Á slóðum skáldanna	200.000	2023
María Guðmundsdóttir	Handverk í heimahúsi	1.100.000	2023
Bakkasystur ehf	Grásleppan, hátíð 2024	1.100.000	2024
Bakkasystur ehf	Sögusýning – margmiðlun og varðveisla	600.000	2024
Jóhanna Magnúsdóttir	Útivist, heilsa, umhverfi og núvitund	1.000.000	2024
Bjargvættir ehf	Umhverfis- og öryggismál	500.000	2024
Langanesbyggð	Velkomin til hafnar! Skiltagerð	700.000	2024
Reimar Sigurjónsson	Fuglaskoðunarskýli við Finnafjarðará	1.000.000	2024
Svanhildur Arnmundsdóttir	Samræmd upplýsingaskilti á Bakkafirði	1.000.000	2024
Krzysztof Krawczyk	Smalahundabjálfun	1.600.000	2024
Víðir Már Hermannsson	Frisbíggolf á Bakkafirði	700.000	2024
North East Travel ehf	Afþreyingarþjónusta North East Travel	900.000	2024
North East Travel ehf	Bakkafest 2024	900.000	2024
Bergholt 1 ehf	Bergholt	500.000	2024

8. Fundir

Verkefnisstjórn hélt fimm formlega fundi á árinu. Verkefnisstjóri hefur einnig setið fundi hverfisráðs Bakkafjarðar og þá eru haldnir reglulegir fundir meðal starfsmanna SSNE.

Árlegur íbúafundur var haldinn á Bakkafirði í október af verkefnisstjórn Betri Bakkafjarðar. Formaður verkefnisstjórnar setti fundinn og kom inn á að fundurinn væri haldinn í skugga erfiðrar umfjöllunar um málefni Bakkafjarðar og nauðsyn væri að ræða þau mál af nærgætni að því marki sem þau yrðu rædd á fundinum. Fyrst og fremst væri fundurinn þó haldinn til að fara yfir árangur í verkefninu og ræða tækifæri næstu missera og ára. Sveitarstjóri, Björn S. Lárusson, fór yfir mikilvægi orðspors Bakkafjarðar og hvað íbúar gætu gert til að hlúa betur að því. Oddviti, Sigurður Þór Guðmundsson,

Frá íbúafundi í október 2024

fór yfir framtíðarsýn Langanesbyggðar varðandi framhald verkefnisins eftir að Byggðastofnun dregur sig í hlé úr verkefninu. Hann lagði áherslu á samheldni og samtakamátt íbúa í því samhengi og að sveitarstjórn Langanesbyggðar sé staðráðin í að standa vel við bakið á samfélaginu með því m.a. að ráða starfsmann á staðinn til að fylgja árangri eftir.

Að því búnu fór verkefnisstjóri Betri Bakkafjarðar, Romi Schmitz, yfir stöðu markmiða í verkefnisáætlun og greindi frá ýmsum áhugaverðum verkefnum í því sambandi. Í ljós kom að vinna við fjölmörg upphaflega starfsmarkmiða er komin vel á veg eða henni lokið. Eva María Hilmarisdóttir sagði frá Grásleppunni, hátíð sem haldin var s.l. sumar í annað sinn með góðri þátttöku íbúa og gesta. Jafnframt greindi hún frá árangursríku samstarfi um nýtingu afurða úr grásleppu sem staðið hefur yfir síðastliðin tvö ár og mun halda áfram. Aðilar að samstarfinu eru meðal annars Bjargið fiskvinnsla á Bakkafirði, Biopol á Skagaströnd, Brim, Vignir G. Jónsson ehf., Háskólinn á Akureyri og Bakkasystur. Verkefnið hefur hlotið stuðning úr Lóunni og nú síðast úr Matvælasjóði. Romi, verkefnisstjóri og Hildur Halldórsdóttir, ráðgjafi hjá SSNE, stýrðu umræðum um framtíð Bakkafjarðar í vinnuhópum og komu þar fram margar áhugaverðar hugmyndir. Í lok fundarins urðu umræður um mikilvægi fiskveiða og fiskvinnslu fyrir samfélagið á Bakkafirði og um þá uppbyggingu sem hefur orðið hjá Fiskvinnslunni Bjargi á verkefnistíma Betri Bakkafjarðar. Undirritaður hefur verið samningur fyrirtækisins og Byggðastofnunar um nýtingu sértæks aflamarks á Bakkafirði til sex ára. Það er enda mjög mikilvæg forsenda fyrir áframhaldandi uppbyggingarstarfi á Bakkafirði.

9. Hugleiðingar verkefnisstjóra

Árið 2024 byrjaði með því að skipuleggja endurnýjun skrifstofuhlutans í Grunnskólanum á Bakkafirði, og styrkur að upphæð 12,5 milljónir króna frá C.01 var veittur í þetta verkefni. Markmið þess er að bæta aðstöðuna og stuðla að auknu frumkvæði, störfum án staðsetningar og fjölbreyttum verkefnum í samfélaginu. Áætlað er að framkvæmdunum ljúki í janúar 2025, og verkefnið er unnið í góðu samstarfi við verkefnastjóra Kistunnar og Þekkingarnet Þingeyinga og þjónustumiðstöð Langanesbyggðar.

Í apríl 2024 kom út skýrsla starfshóps um eflingu samfélagsins á Langanesi, en niðurstöðurnar voru kynntar formlega í ágúst. Á fundi umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra með oddvita og sveitarstjóra Langanesbyggðar þann 31. mars 2023 var farið yfir sýn sveitarfélagsins, þar sem fram kom það sjónarmið heimamanna að meginviðfangsefni svæðisins snúi öll að því að styrkja samkeppnisstöðu svæðisins til búsetu. Í kjölfarið ákvað umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra að setja á fót starfshóp sem hafði það hlutverk að vinna tillögur til ráðherra um framgang mála á Langanesi, sem heyra undir málefnasvið ráðuneytisins, með það að markmiði að efla samfélagið. Tillögur starfshópsins snúa meðal annars að friðlýsingu á hluta Langaness, til dæmis með stofnun þjóðgarðs, eflingu hringrásarhagkerfisins og grænni atvinnuuppbyggingu á svæðinu. Jafnframt verður hugað að bættu orkuöryggi svæðisins með tillögum sem varða dreifi- og flutningskerfi raforku, jarðhitaleit og aukna orkuöflun innan svæðisins.

Ánægjuleg sókn hefur verið í ferðaþjónustu á Bakkafirði í sumar, og nýtingin á bæði tjaldsvæðinu og gistiheimilinu var góð. Sumarið bauð upp á glæsilega viðburði með fjölbreyttri dagskrá, þar sem Grásleppuhátíðin var m.a. haldin í annað sinn og bæjarhátíðin Bakkafest í þriðja sinn.

Reglulegar samverustundir eins og spilakvöld og vöfflukaffi voru vel sóttar og var stemningin mjög góð. Eigi að síður þurfti samfélagið að takast á við erfiðleika í sumar, sérstaklega í tengslum við úthlutun byggðakvóta sem leiddi til þess að GPG hætti starfsemi á Bakkafirði í haust, auk neikvæðrar fréttumfjöllunar um Bakkafjörð.

Íbúafundurinn sem haldinn var í byrjun október var vel sóttur og einkenndist af jákvæðni og góðum hugmyndum. Framtíðarsýn íbúanna snýst um fjölbreytt samfélag og nýsköpun á sviði atvinnu- og menningarlífs.

Samskipti og samstarf verkefnisstjóra við Bakkfirðinga hefur ávallt verið mjög gott. Verkefnisstjóri hefur þó tekið eftir því að stemningin meðal íbúanna er frekar þung og íbúar áhyggjufullir. Það vantar atvinnutækifæri, meiri hvatningu og stuðning innan samfélagsins, auk jákvæðari staðarímyndar. Verkefnisstjóri telur mikilvægt að einbeita sér að auðlindunum og styrkleikum staðarins og byggja framtíðarstefnumótun á þeim þáttum. Hann telur skynsamlegt fyrir sveitarfélagið að snúa sér að ákveðinni markaðssetningu sem gengur út á að laða ákveðinn markhóp að staðnum, sem kann að meta kyrrð, fegurð náttúrunnar og rólegt umhverfi, vill nota það til sköpunar og veitir staðnum ferskleika og jákvæð viðhorf. Slík markaðssetning mætti tengjast nýju fjarvinnurýmum og nýtingu þeirra. Byrjað er að íhuga nýja starfsstöð á Bakkafirði á vegum sveitarfélagsins og liggja einnig fyrir ákveðin verkefni, svo sem að flokka og varðveita gögn, koma hluta þjónustumiðstöðvar Langesbyggðar fyrir á Bakkafirði og halda áfram að vinna í samráði við íbúana að jákvæðri þróun Bakkafjarðar.

Líf og fjör á Grásleppunni 2024

Bæjarhátíðin Bakkafest 2024